

Nro 12.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Augustusnak 8-dik napján 1794.
estendően.*

Hadi Történetek.

Tudunkra vagyón, hogy a' győzedelmeikben tulajdon szerentsétlenségekre fel fúvaikodott Frantziák, Austriai Flandriának el foglaltatása után, a' Hollándiai Flandria ellen indúltak, és azon törekednek, de nem hiszem, hogy egy könnyen böldegúlhassanak, hogy az annak határain lévő erősségeknék el vétele által útat nyeshessenek magoknak Európa kintses tárába Hollándiába. Leg elsőben *Sluyson* tettek próbát, és szokások szerént keménnyen kezdték azt ágyúzni; de mivel azt olly ingoványos föld közzé tette az emberi kéz, melly miatt nagy mesterség közel

hozzá férni, csak katzagták a' Hollándus őrizetek az ellenségnek erő nélkül való haragját. Az oda küldetett Frantzia Generál *Almin*, illy dőlős ki fejezésekkel kérette fel azt *V. der Duyn* Hollándus Generáltól:

Szabadság, egyenlőség, atyafiság vagy halál!

Uram!

„A' ti falaitok alatt álló Frantzia ármádiájának osztálya köteles a' Fr. respUBLICÁNAK értelmét azon városra nézve, mellyet az Úr kormányoz, tudtára adni. Én az emberiségnek, és jó szivűségnek regulai szerént, mellyek a' respUBLICÁNUSOKNAK másoktól meg különböztető valóságos czimerei, bánok az úrral, 's kötelességemnek tartom, *Ypernek, Charleroinak, Ostendének, és a' még most is füstölgő Nieuportnak* példáit, az Austriai truppoknak veszteségeit, a' *Fleurus* alatt nyert győzödelmet, *Monsnak, Jenappének, Gentnek* s. a. t. el foglaltatásokat szembe rakni, mellyek arra határozhatták az urat, hogy a' kormánya alatt lévő helyet nekem által adja, 's hozzám kezeseket küldjön, azon feltétleknek el igazítására, a' mellyek által el lehessen azt a' szerentsétienséget távoztatni, melly az én kormányom alatt lévő respUBLICÁNUSOKNAK buzgóságoktól és batorságoktól el nem választathatik. Egyenes választ városok, 's reményem, hogy az úr azt a' részt fogja választani, melly által a' kezemben lévő szörnyű eszközök el távoztathatnak, és a' mellyekkel különben bizonyossánn élni fogok. *Vagyok s. a. t.*

V. der Duyn Generálnak arra adott válasza.

Eggy illy városnak, mint *Slays* védelmezése, és az ebben lévő, és hozzám tellyes bizodalommal viseltető katonai őrizetnek kormányozása az én válasz adásom.

Mechliniának el foglaltatásáról következő tudósítást vettünk *Hágából*, *Hollandiának* fő városából: „Nem formalis ostromlás által vették el *Mechliniát* a' Frantziák, hanem az által, hogy *Jul. 15-dikén* a' *Hollandiai* és *Angliai* armádianak lineáit által törvén, hátrabb nyomták azokat. És így kéntelenek voltak az *Anglusok* és *Hollandusok* *Mechliniát* el hagyni, a' *Hollandusok* pedig tartományunknak határain fekvő *Liers* és *Herendaals* nevű helységekbe magokat vissza vonni. Egyébaránt éppen nem is gondolkoztanak az egyesült seregek *Mechliniának* védelmezéséről, és meg tartatásáról, azon lineán kivül lévén ez a' város, a' mellyen az egyesült armádák *Antverpiától* fogva *Namurig* öszve kaptak magukat. *Mechliniában* *Brabantzia* tsipkénél egyebet nem találtak a' Frantziák, mivel már akkor, mind a' tábori magazinumokat, mind az artillériát hátrább vitték onnan az *Austriacusok*. „

A' *Lüttichből* jött tudósítások szerént, nem olly könnyen jutottak a' Frantziák *Namurnak* birtokához, a' mint néhány közönséges levelek után mi is irtuk vala. Valóságos formalis ostromlás alá vették azt, melly által igen sok házak, és más épületek meg károsítottak, kiváltképen a' *Brüsszeli*, *Sz. Jakab* és *Sz. Audin* úttzáiban. A' posta-mester házába egynéhány ágyú golyóbisok és bombák estek bé, hanem szerentsére senkit sem öttek meg. Az *Austriai* őriző katonák sem maradtak adósak, ők is mérgesen lövöldöztek az ostromló Frantziákra, mind magából a' kastélyból, mind a' városnak *Brüsszeli* és *vas kapuk* közt lévő bástyáiról.

Hervéből, a' *Limburgi Grófságnak* abból a' középszerű, de nevezetes városából, a' hol készítették a' *Limburgi* jó sajt, azt írja egy valaki múlt hólnapnak 24 dikén: *Gróf Latour* Cs. Kir. F. M. Lájtnántnak fő kvártélyá még most is a' *Lüttichi Carthusianus* szerzetes papok házánál van, és 25 ezer emberrel öregbített a' kór-

mánya alatt lévő corpus *Koburg* hertzeg armádiájától. Ennek fő kvártélyá *Fouren le Comte* nevű helységben vagyon, armádiája pedig a' *Berneau*, és *Moulani* síkságon telepedett le. — A' *Mastrichti* őriző katonaság az *Orániai* örökös hertzeg armádiájához ment, hanem helyekre 14 ezer *Austriacusok*, kik között 6000 granatétösség vagyon, marsiroztak bé a' nevezett városba. A' táborig kenyér sütő kementzék itten készitettek el, mellyből azt lehet ki húzni, hogy nem egy hamar, és könnyen fognak bennünket az *Austriacusok* el hagyni. Nem tudjuk, változtatták é eddig való táborozásokat a' *Frantziák* avagy nem; annyit mindazáltal tsak ugyan tudunk, hogy még tegnap *Oreillénél* és *Amainál* innen nem jöttek külső őrálló seregeik.

Egy későbbi, az az, *Jul.* 25-ik napján költ *Mastrichti* levélből im' ezeket olvassuk: Tegnap előtt, három órakor dél után indult ki innen a' *Cs. K.* fő kvártély, és által költözvén a' *Maas* vizén, *Fourenba*, *Lüttichhez* két órányira fekvő helységbe ment. Mingyárt követte azt, egy 20 ezer, rész szerént gyalogságból, rész szerént pedig lovasságból álló *Cs. K.* colonne, melly ide két órányira fekvő városka *Viset* mellett szállott táborba. Egy más *Austriai* colonne még most is a' *Maas* vizén innen, a' *Cabergi*, és *Laubergi* tőkön fekszik, holott méllyen bé sántzolta magát, és a' mig ezeknek maradások ott leszen, lehetetlen az ellenségnek *Mastrichthoz* közelíteni. Ezen colonnének külső táborig őrállói egész *Tongerig* nyúlnak ki. Úgy mondják, hogy egy harmadik *Austriai* colonne *St. Trondhoz* nem mellze tanyázik. A' *Brüsszelből* ki költözött *Cs. K.* fő kórmányzék *Rüremondot* is oda hagyta, és *Düsseldorfba*, a' *Bergeni* hertzogségnek nevezetes és népes városába költözött 300 szekér bagazsiájával égyütt, mellyeken vólt a' *Cs. K.* kintstáris. Lehetetlen a' nállunk uralkodó drágaságot le írni, minthogy minden sütő kementzék a' *Cs. K.*

ármádia számára sütnék, tellyességgel nem lehet kenyeret kapni, a' kenyér szükségét az is felet-
több öregbiti, hogy a' patakok vizei ki szárad-
ván, a' vizi malmok nem örölhetnek. Az egész
környéken semmivé tétetett a' kerti vetemény.

Aachenben, avagy *Aquisgranumban* két Fr.
spion fogattatott el, az égyiknél azoknak a' la-
kosoknak laistroma találtatott, a' kik innen ki
költöztvén, féltöbb jószágaikat magokkal égyütt
el vitték. *Jüllich* városa is védelmező állapotba
tétetik (h). Az Austriai ármádia bagazsiájának
a' nevezett várason keresztül ment egy része a'
Koloniába vivő ország úttyának jobb és bal ól-
dalain vagyon, a' tábori hidak *Aachenen* túl
maradtak.

Trierből írják, múlt hólnapnak 23 dikán,
hogy a' *Moseli* Frantzia ármádiától való félelem
az oda való lakosokat is nagy nyúghatatlanság-
ba ejtette, és hogy a' tehetősebbek familiástól
égyütt másuva költöznek onnan, de nem hajó-
kon, hanem szekereken, mivel hajókat nagy fi-
zetésért sem lehet kapni, mind el foglaltatván
azok az Austriai és Prussziai magazinumoknak bá-
torságosabb helyre való vitettetésekre. — *Jul.*
22 dikén rendkívül való lárma esett ottan, az a'
kedvetlen hir jutván közikbe, hogy ismét *Sz.*
Wendelben legyenek a' patrióta seregek. — Ugy
hallatik, hogy *Triernek* őrző angyala, *Melas* Ge-
nerál 6000 emberrel fogna annak óltalmazására
menni.

Hágából iratik, de nem tudom hitelt érdem-
lő hir é ez, vagy nem, hogy még a' Fels. Csá-
szárnak Belgiomban lételekor el végeztetett vó.

(h.) *Jüllich* deákúl *Juliacum*, frantziáúl *Juliers*,
a' *Westfáliai* kerületben fekvő *Juliaci* hercegség-
ségnek, fő és meg lehetős erősségű város.

na a' szövetséges seregeknek onnan való ki moz-
dítások, mellyre kiváltképen Flandriának el fog-
laltatása szolgáltatott volna alkalmatosságot,
mellyet a' viznek szüksége miatt nem lehetett hir-
telen vizzel bé borítani.

Bizonytalannak, sőt költött hirnek tartjuk
még azt is, hogy a' Spanyolok különös békessé-
gre léptenek volna a' Frantziákkal, mellyben im
ezeket kívánta volna a' *Párisi Convent*: 1.) Hogy
esmérje meg a' Spanyol király a' Frantzia respub-
licának másról való függetlenségét. — 2.) Hogy
a' *Madridban* volt utolsó Frantzia Agenst esmér-
je a' Fr. republica, hatalommal fel ruháztatott
követyének lenni. — 3.) Hogy mind azt, va-
lamit a' jelenvaló háborúban tollök el vettek a'
Spanyolok, adja vissza. — 4.) Hogy minden Bur-
bóniai házzal és maradékokkal való égyessége-
től álljon el. Hihetőképen a' Jacobinusoknak ki-
küldetett kémjeik hírtették ezt a' költeményt.
— — Azt hogy a' Spanyol király békességre
nem lépett legyen a' Frantziákkal, két környül-
állításból bizonyíthatjuk meg: 1.) mivel a' múlt
hónapban *Catalóniából* ki indult Spanyol *Escad-*
re, az az, a' Spanyol flottának egy osztálya,
magát az Angliai flottával öszve tsatolta, és égy-
gyesült erővel fog a' Frantzia flotta ellen dol-
gozni — 2.) mivel 12 ezer embert akart a' Spa-
nyol király a' Saxóniai V. Fejedelemtől zsóldbá-
venni, de azt meg nem nyerhette. Ezt kívánta
a' *Londoni* udvar is, de ennek kívánságát sem-
teljesíthette a' *Drézdai* udvar.

Mivel *Namurtól* és *Huytól* fogva semmi erős-
ség nintsen *Luxenburgig*, méltán lehet tartani,
hogy az északi Fr. armádiának egy része igye-
kezni fog magát ottan a' *Moseli* armádiával ösz-
ve kaptsolni, 's *Luxenburgot* is körme közé szo-
ritani. Erre való nézve, ambár már ennekelötte
is sok eleség gyűjtetett legyen oda; de még is,
még most is szüntelen több több takarittatik oda-
bé. *Luxenburgnál*, melly *Triertől* hat, *Metztől*

pedig nyóltz mélföldnre fekszik, egész *Austriai Belgiomban* nintsen erősebb vár, mellyet jól lehet XIV. *Lajos* király alatt, 1684 dik esztendőben meg vettek a' Frantziák; de mivel azóltától fogva, a' mai fortificatiónak mestersége szerént, újjabb bástyákkal és sántzokkal meg erősítettett, lehetetlen azt sok emberi vér folyamata nélkül meg venni. A' lakosoknak is meg parantsoltattott, hogy 4 hólnapra való eleséget szerezzenek magoknak. Az ott tartózkodott emigrált Frantziáknak és más idegeneknek pedig értékre adattott, hogy mindeu halasztás nélkül mennyenek onnan ki.

Azt irják néhány közönséges levelek, 's ezek közt a' közelebb múlt Izerdán költ *Bétsi* udvari újság levél is a' 2296 dik lapon, hogy a' *Pichegrü* kórmánya alatt lévő északi ármádia, az úgy nevezett *Sambrei*, és *Maasi* Frantzia ármádiákkal egyetemben, 300 ezer emberből álló. — Egy *Londoni* levél azt beszéli, hogy az égyyesült hadi seregeknek *Austr. Belgiomból* lett ki jövedelekek, és hátrálások arra való legyen, hogy a' *Párisban* titkon készült *Contre* revolutió annál jobban meg érhessen, és tökéletességre meheessen.

Brüsszelből keréngő útakon jött levelek beszélik, hogy múlt hólnapnak 13-dikán, *Károly* Lotharingiai hertzegnek *Austriai* *Belgiom* fő kórmányozójának emlékezetére ez előtt néhány esztendőkkel készítettett oszlopot egészen le rontották, 's ölzve törték a' Frantziák: hogy a' szabadság fáját a' város palotája előtt állították fel; hogy az említett napon, eggy *Düprez Edmund* *Lajos* hazájából ki költözött Frantziát, a' ki is hamis assignatákat tsinált, a' *Lovaniumi* kapu előtt való bástyán agyon lövöldözték; hogy minden fegyvereiket által adták a' Frantziáknak a' *Brüsszeliek* és *Brabantziaiak*; hogy ottan épen olyan folyamattya vagyon az assignatáknak, mint magában *Fr. Országban*, és a' ki azt el nem akarná venni, *Fr. Országba* küldettetne, 's ott

halálra íteltetne; hogy maga a' Brabantziai tartomány sok ezer recrutát tartozik adni; hogy semmi hadi sáncot sem vonták ugyan a' Frantziák a' *Brüsszeli* lakosokon; ellenben halálos büntetés alatt meg hagyták nékiek, hogy ki ki közzülök igazán adja fel esztendei jövedelmének, és valóságos gazdagságának számát; hogy minden ottan találtatott ertzet, barmot, eieséget, polztót, bört s. a. t. requisitióba vettek, az az, a' Fr. respub. lica számára fel irták; hogy minden katona, a' ki elcjárójának hire és engedelme nélkül tsak egygy fertály órányira megyen is örálló helyéről, taborából, avagy cantonirozó kvártélyából, úgy nézettessen, mint prédálásra ki ment ember, és halállal büntettessen meg. Ez az utólsó parantsolat ki nyomtattatott, és minden harmad napban egyszer el olvastatik a' tábornál, addig, mig más rendelést fogna a' Közönséges Jóra ügyelő Commissió tenni.

A' *Rajna* környékén táborozó Austriai és Prussziai armádiának ismét láttatik a' hadi szentse egygy kevéssé kedvezni. Mind kettő által költözött a' *Rajna*n, és a' mint egygy *Jul.* 28 dik napján költ *Wormatziai* levél beszéli, a' Prussziai armádia *Monzenheim* alatt, a' *Benyóvszky* F. M. Lájtinánt corpora pedig *Rheintürkheim* és *Osthofen* közt tanyáznak. Gróf *Kalkreuth*nak fő kvártélyá *Fuhrfeldben*, *Rüchel* Generálnak pedig *Alzeyben* vagyon.

Manheimből irják, *Jul.* 29 dik napján, hogy most ottan meg lehető ssendesség vagyon, és hogy néhány piszafnál egyéb nem hallatik. — Többnire mind a' *Saar* és *Mosel* vizei felé vonnyák magokat a' Frantziák, lihetőképen, hogy annál nagyobb erővel rohanhassanak bé a' *Trepiri* V. Fejedelemségbe, melly ellen régtől fogva kölzörülük fogaikat. Ez az oka, hogy a' Gróf *Kalkreuth* corpora is jobbra, a' Prussziai armádiának dereka pedig *Lautern* felé nyomúlnak. — Külömb-külömb féle módon beszélnek az embe-

rek a' Frantzia seregeknek mostani magok viseletéről, kiknek nem mindenkor lehet hitelt adni. Legbizonyosabb az, hogy ki vévén pénzbeli sattszolásaikat, és eleség gyűjteményeiket, semmi törvényteleniséget nem mivelnek a' lakosok ellen; nem is gyakorlanak most olly nagy kégyetlenséget, mint a' múlt télen gyakorlottak vala, melly által azt nyerik, hogy a' honnyaikból ingó bingó jószágokkal, és marháikkal ki költözött lakosok, ismét seregestül vissza térnek azokba. — Hanem imit amott, még most is szembe ötlő nyomdokait haggyák érzékenytlenségeknek. — Múlt hólnapnak 26 dikán a' két hidi (Zweibrücki) hertzogságben egészlen hamuvá változtatták *Cus-sel* városát, melly tselekedetek által mintegy 500 familiát juttattak kólduló tarisznyára, és botra. Elsőben is egészlen fel prédálták azt, annakutánna a' városnak négy szegeleteibe tüzet vetvén felgyújtották, melly annyival könnyebben ment végbe, mivel minden tsürök rakva vóltanak nyári takarmánnyal. Magok az érzékenység nélkül való Frantziák a' közel lévő tetökre menyén fel, onnan nézték a' város tüzét, és a' honnyaiknak veszedelmén jajgató szegény lakosoknak siralmát.

Koburg hertzeg azt írja *Jul.* 29. dik napján *Fouren le Comte* nevű helységbeli fő kvártélyából, a' Fels. udvari hadi Tanátsnak, hogy az előtt való napon a' *Lüttichi* hidat és várost védelmező *Gr. Latour* corpusát meg támadta az ellenség, és igyekezett azt hátrább tólni, hanem nagy veszteséggel vissza verettetett a' miéink által, és hogy a' nevezett Generál számos segítő sereget nyervén, meg erősítette ármádiánknak bal szárnyát.

Szövetséges Belgyiom.

Mind más közönséges, mind nevezetessen, a' múlt szerdán költ *Bétsi* udvari újság levelekből azt olvassuk, hogy az irigységnek és égye-

netlenségnek lelke fel serkenvén a' Hollándiai patriótákban, nemcsak a' Hágai fő kormány széknek néhány nevezetesebb tagjai, hanem még a' helytartó Fejedelemnek személye, és familiája ellen is, motkos pasquillusokat, avagy betstelenítő leveleket hánynak el az útzákon, 's azok által akarják a' békességet szerető lakosokat előjáróik ellen fel ingerleni. Nevezetessen a' mostani *Raths* avagy *Grosz Pensionar van der Spiegel* urat igen rúttól le motskolták, és minden ki gondolható otsmány titulusokat raktak reája, tsak azért, hogy a' mostani környülálások közt nemcsak nem ellenkezik a' helytartó Fejedelemnek fel tétéleivel, sőt inkább tehetsége szerént előmozdítja azt, tudván ő azt, hogy az Orániai Háznak boldogsága úgy öszve vagy on hazájának javával köttetve, hogy azt lehetetlen legyen egymástól el választani (i). A' Hágai fő kormány szék is fel vette az ő ügyét, és közönséges hirdetmény által meg tiltván további gyaláztatását, 14 ezer forint jutalmat tett fel annak, a' ki a' fellyebb nevezett paskilusoknak szerzőjét és nyomtatóját ki fogná nyilatkoztatni. — A' helytartó fejedelem és fejedelem asszony ellen is rútt pasquillusokat hánytak ki, mellyre nézve azt végezték a' Hollándiai Rendek, hogy szemes vigyázással legyenek a' polgári előjárók az illyetén belső tsendességet meg háborítani akaró gonosz lelkű lakosokra.

(i.) *A' Hollándiai Raths avagy Grosz Pensionaire igen nagy méltóságú, tekintetű, és hatalmú személy a' Szövetséges Belgiomban, nemcsak azért, hogy szüntelen való Referense a' Hollándiai Rendeknek, nemcsak azért, hogy a' Hollandiai tartománynak, melly minden Belgiomi tartományok közt leg nagyobb, leg gazdagabb, és leg hatalmasabb deputátusa Hágában, nemcsak azért hogy ő egy fő tagja a'*

Nagy Britannia.

Talám soha sem verbúltatott a' *Londoni* ministerium olly keményen mint most, még akkor sem, mikor az Amerikai Statusokkal hadakozott, úgy annyira, hogy egynéhány hét alatt 16 ezer ember szedetett öszve, a' kik rövid idő múlva a' *Yorki* hertzeg ármádiájához fognak küldtetni.

Jul. 16 dik napján az a' kedves izenet érkezett a' *Londoni* Status Titoknoksághoz és Admirálisához, hogy a' *Frantziákhoz* tartozott *Sz. Domonkos* szigete részének (mivel eggy és nagyobb része még most is *Spanyól Ország*hoz tartozik) fő, anya, és leg erősebb vára és városa *Port au Prince*, múlt *Juniusnak* 3 dikán kemény ostrommal el vétetett az *Angliai* flotta által, melly *Angliának* mostani hadakozásban szerzett minden győzödelmei közt leg fényesebb győzödelme, nemcsak az ott el foglaltatott 131 ágyúkra és több hadi munitiókra, hanem az ottan találtatott három millió font *Sterling* kész pénzre, és 40 kereskedo *Fr.* hajókra nézve is, mellyek gazdagon meg voltak kafféval, nádmézzel, indigóval, és más *Amerikai* drága termésekkel és portékákkal rakva, úgy hogy közel hat millió font *sterlingre* le-

---

titkos tanátsnak; hanem leg kiváltképen azért, hogy az ő hatalma a' helytartó Fejedelem hatalmának határköve, és töbnire leg nagyobb ellenkezője, a' mint ezt a' múlt században élt Rathspensionairnak Witt Jánosnak tselekedete bizonyította, a' ki nemcsak sokáig akadályoztatta II Wilhelm Orániai hertzegnek helytartóságra való emeltetését, hanem közönséssé tett irásában meg is akarta az mutatni, hogy a' helytartói hivatal Holláudiában szükségtelen, haszontalan, és a' respublica szabadságának ártalmas legyen.

het az Anglusoknak nyereségét tenni. — Ez az igen örvendetes és kellemetes hír egész *Londonban* ágyú ropogások által tétetett közönségessé.

Hertzeg *Portlandnak* és társainak *Londoni* ministeriumba lett fel vétetések rendkívül való figyelmetességet okozott a' hajzál hasogató politicusokban, a' kik tellyességgel meg nem foghaty-tyak, mitsoda indító okból vétetett légyen ő bé a' királyi cabinétbe, holott *Fox* uron kívül ő nálánál senki sem vólt *Pith* ministernek nagyobb ellenkezője. Némellyek úgy gondolkoznak, hogy ezen ministeriumban történt változás által akarta *Pith* minister a' Frantziákkal való békességet lehetősebbé tenni, tudván azt, hogy ő magát igen gyűlölje a' Fr. nemzet.

Lengyel Ország.

Kérdés. Mi oka, hogy mind a' külső, mind a' Magyar újság írók olly keveset irnak *Lengyel Ország*nak körülállásairól? *Felelet:* 1.) mivel a' *Warsóviai* újság leveleknek más Országokba való küldetése meg vagyon tiltatva — 2.) mivel minden oda vivő utak úgy el vagynak záratva, hogy contrebant nélkül semmi magános levélnek nem lehet onnan kijönni. — 3.) Mivel a' mit *Lengyel Ország*ról tudunk, azt többnire a' *Berlini* közönséges levelekből olvassuk.

Kérdés. Mit tsinálnak a' szegény *Lengyelek*? *Felelet:* bizonyossan nem tudjuk, kétség kívül, ki örül ki sir, ki ugrik ki szalad, ki hadra készül ki el bújik, ki kardját ki kaszáját köszörüli, ki ver ki verettetik, ki üz ki üzettetik, ki öl ki ölettetik, ki épít ki ront, ki reményl ki retteg, lehetetlen az illy zürzavarok közt másként lenni a' dolgok folyamattyának. Hogyha a' *Berlini* közönséges leveleknek hihetünk, szüntelen verik, ölik, és vágják a' *Prusszusok* és *Oroszok* a' *Lengyeleket*; hogyha pedig a' titkos útakon és módokon jött magános levelek igazán szóllanak,

a' Lengyelek verik, hajtyák, üzik, ölik, gyilkolják amazokat, hogy reájok ilyen egy múlt században élt Lengyelnek furtsa deáksága, a' ki tudakoztatván, mi oka hogy Lengyel Országának olly kevés várai vólnának, így felelt: *Nos Polonyi forti vires, stamus in bello sicuti mures.*

Lengyel Országának határaitól az a' hir érkezett hozzánk, hogy a' *Berlini* és *Pétersburgi* udvaroknak meg égyezések szerént, ha el véteődik is *Warsóvia*, még is egy Orosz katona se botsáttasson oda bé. — Déli Prussziában, avagy Lengyel Országának Prusszusok által múlt esztendőben el foglaltatott részében sok gyanús Lengyel nemeseket el fogatott, és a' *Glogau* erős várba vitetett a' Prussziai király. — *Krakóviában* nem Austriai, a' mint hirtelik vala, hanem még most is Prusszus seregek vagynak őrizetben, a' hova *Dolfs* Generál Májor fog a' király rendeléséből vár commendánsnak menni. — *Warsóvia* előtt 30 ezer Prusszusokból és Oroszokból álló armádia mondatik táborozni. Mind a' lakosok, mind a' városban lévő Lengyel katonák szüntelen gyakoroltatnak a' fegyverben. *Kosciuskó* Generál is annak környékén tanyázik.

Thorunumból, melly már most Prusszus kezében vagyon, azt írta egy valaki *Jul.* 19-ik napján, hogy *Zokrocim* környékén egynéhány véres tsatázások történtek a' Lengyelek és Prusszusok közt, minekutánna az utólsóbbak által mentenek vólna a' *Narév* vizén, a' *Neuhof* mellett készített Lengyel battériáknak és sántzoknak elrontatására. Mind két részről elegen hüllottak el.

Lythvániának határaitól is az iratik *Julius* nak 14 dikén, hogy *Günther* Prusszus Generál, egy 1000 gyalogságból, és 200 lovasságból álló Lengyel colonnét támadott és vert vólna meg *Kollnó* alatt, holott az insurgensek közül 3 tizt, 13 köz ember, egy haubitza, és 3 ágyú esett a' győzödelmeseknek kezekbe. — Ugyan azon nap vert meg *Göckingt* Prusszus Generál *Raygrad* alatt,

4 escadron huszárral, 2 escadron dragonyossal, 2 batallion füsillierrel, és 3 ágyúval egygy 2000 főből álló Lengyel sereget, 's közzülök 200-at meg ölt, 430-at pedig el fogott, végtére a' nevezett várost is fel prédáltatta.

Magyar Ország.

Csoorból, Székes Fejérvármegyéből 30-ik July.
 Könyörülő szívére vévén e' mostani siralmas esztendőt ezen helységnek földes ura, Tek. Consi-liárius, és eggyfersmind Tek. *Fejérvármegyének* sok időktől fogva való Ord. Vice Ispánnya, Fels. Apost. Királyunk arany sarkantyús vitéze, *Marich Tamás* úr, a' vele született, és természeti kegyes-sége szerént, alatta lévő jobbágyainak, nemcsak el engedte az ötet illető dézmát az öfzi vetésből, hanem a' szomizéd helységbelieknek is egynéhány száz lantz allya rétet a' Sár rétiben ingyen ki-olztatott. Ellyenek az ilyen valóságos felebará-ti szeretettel bíró igaz hazafiak.

A' minémű örömmel meg irtam az Úrnak a' kégyességnek ezen remek munkáját, szinte o-lyan szomorúsággal jelenthetem, az Istennek azt a' nagy tsapását, mellyel ezen hólnapok kezdeté-ben háromszor egymás után helységünket meg lá-togatta, akarom mondani, azon rettenetes zápor-essöt, melly s. v. a' Gergesenusokat hidasról ide 's tova hirtzolta *Horacius* ként: *Porcorum sum-ma genus haesit ulmo, nota quae sedes fuerat co-lumbis.* — A' gyermekeket borsostól, bizonyos helységünkbeli Izraelitának szekerét 3 mázsa só-val, 's fél öl fával udvaráról, kilentz akós hor-dó pálinkáját kamarájából el vitte, még pedig úgy, hogy még csak kósernek való sem maradt belőle. A' szőlő hegyeket is úgy meg hordta kö-vel, hogy némelley gazda 200 szekérre valóval is szolgálhatna másnak. Eggy szóval, hogyha a' fellyebb irt időről gondolkodom, lehetetlen, hogy

a' Noé özön vizéről is ne gondolkodjam, melly az első világot meg lehetősen ki öblítette. Bezeg reánk nézve nem *Januariust*, hanem *Juliust* lehetne viz öntőnek nevezni.

Elegyes Tudósítások.

Eggy szemes és fáradhatatlan természet nyomozó tudós olvasván a' *Svéciában* talált, és jónak lenni találtatott tűz óltó eszközt, mellyről múlt éltendőben a' *Magyar Kurir* is emlékezett, azt találta fel, hogy mivel a' tapasztalás szerént a' timsó ellenkezik a' tűzzel, és sem a' papiros, sem a' szalma, a' melly timsós vízzel meg nedvesítettik, és annakutánna meg szárasztatik, meg nem gyúll, igen hasznos volna a' tűz óltásra a' timsót meg próbálni. Próbát tett a' tudós egy-néhány tsomó szalmát fétre helyre tévén, és meggyújtván, mellyekbe, midőn leg jobban égtek volna, morzsásan öszve tört timsót lött, és mingyárt az első lövésre a' tűz lángja meg szünt, a' második lövésre pedig a' szalma tüze is egészen elaludt. Igen jó volna, hogyha a' természet nyomozó tudósok tovább mennének, és nemcsak a' szalma, hanem a' fa tűzzel is próbát tennének, úgy intézvén a' dolgot, hogy a' tűznek kitsinységéhez, vagy nagyságához képest alkalmaztatnák a' lövést is, hogyha történetből valamely ház, avagy istálló meg gyüllana 50.. 100 söt két százszor is vagy két száz flintából is kellene abba morzsásan tört timsót löni. — Hogyha alkalmasnak találtatna ez az eszköz, sem vizi pus-kára, sem más tűz óltó eszközökre nem volna szükség, és a' leg magasabb épületekben támadandó tüzet is könnyű volna az abba való lövések által el óltani, annyival inkább, mivel a' timsó könnyen szerezhető, és mindenütt fel talál-tatható eszköz.

A' Hollándiai helytartó fejedelemnek azon irására, mellyet a' *Hágai* fő kormányzékhez küldött, és a' mellyet mi is bé iktattunk múlt pénteken költ *Kurirunkba*, arra kötelezték magokat a' Hollándiai Statusok, hogy minden erejeket es tehetségeket az ellenségnek hazájoktól való elfordítására fogják fordítani, és hogy kétségek szintsen a' Hollándus fegyvernek szerentsés ki menteléről; azokkal pedig, a' kik szívszakadva várják magok közzé az ellenséget, mint hazájoknak, és tulajdon boldogságoknak ellenségeivel úgy fognak bánni. — *Hágából* jelentetik, hogy a' helytartó fejedelem, mind a' Hollándia armádiát, mind Hollándiai Flandriának és Brabantziának határait meg fogja látogatni, és szemlélni. *Sluys* hollándiai várnak környéke, mellyet már ostromlani kezdetek a' Frantziák, viz alá tétetett, 's azóltától fogva nem is közelithettek ahoz. Ezt a' várat, melly Hollándiai Flandriában *Brüggétől* három mélföldnire fekszik, 1747-dik esztendőben el foglalták ugyan a' Frantziák, hanem 1748 dikban ismét vissza adták azt törvényes uroknak a' Hollándusoknak.